

Rampzalig nieuws voor Europa én Ghana

We staan aan de vooravond van een nieuw tijdperk. Bovenop de financiële crisis in Europa is ook de vanzelfsprekendheid van onze veiligheid aan het wankelen gebracht, sinds het neerhalen van de MH17. Intussen draait de wereld door, de klimaatverandering brengt Ghana opnieuw in hongersnood.

Het was op de avond van de crash. Van de bijna 300 inzittenden van de MH17 was niemand meer in leven. Dat was meteen duidelijk. Het aantal Nederlandse slachtoffers werd geschat op enkele tientallen. En dat het toestel zou zijn neergehaald was slechts een gerucht.

Toch was het een nog mooie zomeravond. Pater Frans had een veldboekje geplukt en een 'blik van waardering' vol koekjes meegenomen naar Melick. Dit om Paul Duynstee te bedanken voor zijn jarenlange inspanningen. Nu doet hij een stapje terug om voor zijn vrouw te zorgen. Jan van den Broek en Peter Nellen schoven aan namens het bestuur, Marc van der Sterren was aanwezig om dit verslag op te tekenen. Paul Duynstee trakteerde vlaai.

De mooie zomerdag bleek het begin van de hevigste hondsdagen sinds tijden. De lucht zou nog weken volhangen met onweerswolken en slecht nieuws. De berichten over de MH17 bleken slechts een voorbode van het drama dat het hele wereldtoneel opeiste. Meer rampzalig nieuws kwam vanuit Ghana. Frans Zemp was teleurgesteld over wat hij bij terugkomst aantrof. Peter Nellen had hem aan de telefoon. Op zijn boerderij, ten noorden van Tamale, had het dit regenseizoen precies één dag geregend. Op veel plaatsen was helemaal niks gevallen. De markt in Bolgatanga was dicht.

De bewoners die niet wegtrokken waren enkel bezig met overleven. Over programma's als schoolfeeding valt op dit moment niet te praten. Dus dit is niet het moment om met de overheid te overleggen over de toekomst; de mensen zijn blij als ze morgen nog leven.

We weten het niet

Het schoolfeeding project hangt al langer aan een zijden draadje. Vanuit Nederland wordt het steeds moeilijker te financieren, terwijl het in Ghana niet echt opgepikt lijkt te worden. Zolang westerlingen de schoolkinderen voedsel komen brengen, is de lokale bevolking niet genegen het voorbeeld op te pikken en zelf aan de slag te gaan. Nu de droogte opnieuw hevig lijkt toe te slaan, denkt Pater Frans dat het onverstandig zou zijn om een dergelijk project voort te zetten. "We zouden een toestroom krijgen naar het weinige dat we te bieden hebben. Misschien worden voorraden zelfs wel gestolen." We kunnen de mensen niet volgen in hun nood, concludeert Pater Frans. Met pijn in het hart werd besloten de schoolfeeding op te schorten tot nader orde. Het project wordt

tijdelijk stilgelegd, maar we blijven in beeld. Elk jaar gaat wordt er minstens eenmaal een reis georganiseerd naar Ghana. Mochten we hen kunnen bijstaan, of mocht er toch vraag zijn naar een nieuw programma rond schoolfeeding, of een programma anderszins, dan zijn we aanspreekbaar. "We laten onze vrienden niet in de steek", zegt pater Frans.

Maar de huidige boodschap van dit moment is: 'we weten het niet'. We blijven alert, we blijven in beeld en we blijven sparen, want er kunnen wel eens rampzalige tijden aanbreken. De boodschap 'We weten het niet', is geen houding van zwakte. Het is een voorbeeld van Afrikaanse democratie, legt pater Frans uit. "Voordat de voorzitter spreekt, mag iedereen z'n zegje doen."

Nieuw tijdperk

Er is een nieuw tijdperk aangebroken. De picknick was nog geen twee maanden voorbij, toch behoorde dit feestelijke jubileum al definitief tot het verleden. De hooggespannen verwachtingen voor de toekomst van Noord-Ghana zullen we moeten bijstellen.

Een donkere periode ligt in het verschiet, maar Pater Frans focust zich op de lichtpuntjes. Tevreden kijkt hij terug op de viering tijdens de picknick. Met als hoogtepunten de uitleg van Frans Zemp, die nog steeds een opvolger zoekt voor zijn bedrijf en de toespraak van Benedict, die niet alleen aan het hoofd staat van het bisdom in Ghana, maar direct met de Paus overlegt als hoofd van de Pan-Afrikaanse kerk. Meest verrassend was de toespraak van de burgemeester tijdens de viering. En vooral de oorkonde van de gemeente die hij kreeg uitgereikt. Een twinkeling verschijnt in zijn ogen wanneer Pater Meddens vertelt over de fout in de oorkonde. "Er stond dat ik tot Priester was gewijd in de binnenlanden van Ghana. Maar die Priesterwijding was gewoon hier bij het bisdom, lang voor ik vertrok."

Pater Frans neemt de burgemeester dat foutje allerminst kwalijk. Het scheidt juist perspectieven. "De burgemeester zou een gecorrigeerde versie komen brengen. Maar ik ga naar hem toe. Als hij niet naar mij hoeft te komen, blijft er voor hem meer tijd over om met hem te praten", redeneert de pater.

Want het wordt een gesprek om naar uit te zien. De burgemeester heeft de kerk hoog in het vaandel en via zijn familie heeft hij een band met de missie in Afrika. "En in Afrika kun je iemand niet eren, zonder eerst zijn ouders en voorouders te eren", verklaart Meddens.

Het is bijna honderd jaar geleden dat zijn ouders Nunhems Zaden hebben opgericht. Inmiddels is het verkocht aan Bayer Cropscience, maar daarmee is deze vestiging nog steeds het grootste groentezadenbedrijf van Europa, weet Meddens. Bayer Cropscience Vegetable Seeds in Nunhem is verantwoordelijk voor het wereldwijde onderzoek en de verkoop van groentezaden. Over vier jaar zal het bedrijf uitgroeien tot 2.500 werknemers, weet Pater Frans. En daarmee wordt het een van de grootste, zo niet de grootste werkgever van de gemeente. "Het zou eens tijd worden dat mijn ouders daarvoor bedankt worden", vindt pater Frans.

Marc van der Sterren

Ontmoet de veerkracht van de Ghanees!

Bij het lezen van het bovenstaand bericht in de Rondzendbrief zakt me al mijn moed en dadendrang in de schoenen...

En dat terwijl hongersnoden niet nieuw zijn. Er zijn al jarenlang periodes met honger in het Noorden van Ghana, en die keren - ook nu nog - met grote regelmaat terug. En dat heeft grote invloed op de cultuur, overlevingsmechanismen en hoe mensen tegen projecten als schoolfeeding aankijken.

Er zijn meerdere voorbeelden van projecten die een moeilijke tijd doormaken maar vervolgens toch een opvolging krijgen. Soms in een andere vorm, met andere mensen. Vaak met mensen uit de eigen omgeving.

Een goed voorbeeld van zo'n project is AmpuSec; De middelbare school voor administratieve vaardigheden die Christopher Apumporongo, een oud leerling van Pater Meddens, oprichtte. Toen Christopher in 2000 kwam te overlijden, leek niemand in staat om de school te leiden en was niemand geïnteresseerd om de school over te nemen. In de loop van de jaren zijn er meerdere hongerperiodes geweest. Ook kwamen er concurrerende scholen in de regio. Maar wat blijkt: ondanks deze tegenslagen biedt de school op dit moment nog steeds onderwijs aan honderd leerlingen. En de huidige directeur van de school is een zoon van Christopher!

Soms lijken projecten op sterven na dood. Maar de veerkracht van de mensen is verrassend groot. Pater Frans kan dat met meerdere voorbeelden illustreren, en ik kan dat -op basis van veel minder ervaring- inmiddels ook.

Jaarlijks organiseert onze stichting "Vrienden van Christopher" een reis naar Noord-Ghana. Eenieder die dat wil kan via ons projecten bezoeken waar Pater Frans veelal aan de basis heeft gestaan. Tijdens zo'n reis maak je kennis met de gastvrije Noord-Ghanese cultuur, ontmoet je vele mensen, van lokale dorpschief tot leerlingen van een school- en kom je bij de mensen thuis. Tijdens zo'n reis kun je ook met ons naar AmpuSec om met eigen ogen te zien hoe veerkracht eruit ziet!

Het reisgezelschap dat in november voor drie weken naar Ghana gaat, is nog niet compleet. U kunt dus nog mee! Meer informatie op www.vriendenvanchristopher.nl.

Peter Nellen

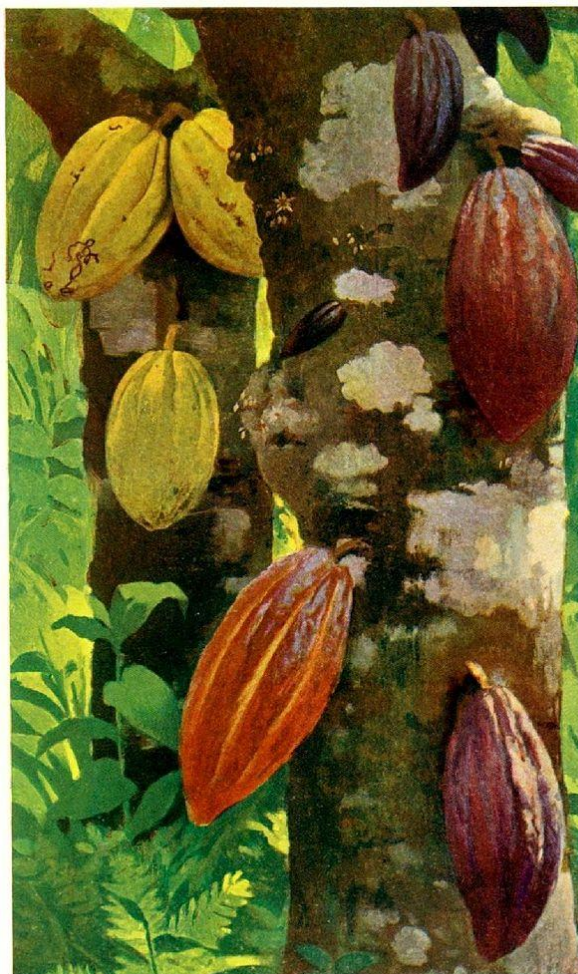

Chocolade

Twee weken na de vergadering krijgt Pater Meddens bezoek van drie missionarissen uit Noord-Ghana. Alle drie uit Upperwest, die andere Noordelijke regio. Van hen hoorde hij nog meer verhalen over erosie, droogte, honger en ellende, al was de nood daar minder groot dan in het noordoosten.

Wat hem vooral bijbleef van het gesprek was de laatste trend in cacaoplantageland. De plantage-eigenaren kunnen steeds moeilijker een opvolger vinden. “En de bewoners uit onze regio kennen die cacao productie als geen ander”, weet pater Frans. “Ze werken er als er geogst is en ze werken er na het zaaien.”

Frans Meddens heeft alweer een plan. “Het zou weleens de sleutel kunnen zijn”, zegt hij veelbetekenend. “Als we nu eens een plantage zouden kunnen kopen. En dat schenken we aan een dorp... Misschien is dat wel een lichtpuntje voor de toekomst.”

Een plan dat economisch misschien wel perspectieven biedt. Vanwege de stijgende vraag wereldwijd is cacao de laatste jaren al fors duurder geworden. In de VS heeft Mars de prijzen van chocoladeproducten al met 7 procent verhoogd. Ritter Sport begint een eigen plantage in Nicaragua om minder afhankelijk te zijn van de grillen op de wereldmarkt.

Een investering in een cacaoplantage is misschien zo gek nog niet.

Marc van der Sterren

Paul Duynstee

Zoals vermeld zal Paul Duynstee een stapje terugdoen. De lezingen voor de KBO, samen met Pater Frans, worden stopgezet. Het vergt te veel tijd en energie en levert te weinig op. Wel zal Paul nog eens per jaar de route rijden om de spaarpotjes in de regio op te halen. Dat levert ook niet veel op, maar het vraagt ook niet veel tijd.

Deze nieuwsbrief werd mede mogelijk gemaakt door Farming Africa

www.farmingafrica.net